

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antonii Mariae Gratiani A Burgo S. Sepulchri Episcopi Amerini De Vita Joannis Francisci Commendoni Cardinalis Libri Quatuor

Graziani, Antonio Maria

Parisiis, 1669

Cap. I. De origine, familia, & parentibus jo. Francisci Commendoni.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9616

I
ANTONII MARIÆ
GRATIANI
DE VITA Castigata ad M.S. Cod. Romanum.
JOANNIS FRANCISCI
COMMENDONI
CARDINALIS
LIBER PRIMUS.

1678.

De Origine, Familia, & Parentibus ejus.

CAPUT PRIMUM.

ENS Commendona apud Bergo-
mum, nobilem Cisalpinæ Galliæ
urbem, honestæ in primis, ac ve-
tustæ originis habetur. Ipsi stir-
pem suam ad Germanos referunt.
Inde virum quemdam domi nobilem nomine

A

Dogaldum, patriâ profugum, Bergomum venisse, & hospitaliter primò à Bergomatibus habitum, mox etiam in civitatem, publicumque Consilium receptum translatis omnibus fortunis apud eos confedisse memorant. Post multos deinde annos, fortunæ proventu aucti, gentili amisso, cognomen ab dominatu oppidi Bergomatium agri, cui Commendono est nomen, accepere. Et hodie eorum quidam non alio cognomento, quàm Dominorum, utuntur, vocanturque. Potentia, ac divitiarum familia multa, nec pauca sunt argumenta. Præter Commendonum oppidum, Albinum quoque vicum in ditione habuere. Et Bergomatium Episcopatus, quod non liberalitatis solum, sed pietatis etiam documentum est, ab iis auctus, ac latifundiis donatus est, in quibus insignia Gentis lapidibus incisa, quo monumentum munificentia ad posterorum memoriam extat, in hodiernum diem manent. Joannes Galeatius Vicecomes Mediolanensium Dux, cujus tantæ fuere opes, ut ad Italiae Regnum aspirasse dicatur, Bergomo in potestatem redacto, Commendonam gentem in primis afflixit, penitusque evertit, quia pertinacius pro Veneta Republica adversus Galeatii partes steterisset. Concinus tum familiae Princeps erat, quem patriâ, fortunisque pulsum Veneti benignè excepere, stipendia ei posterisque ejus, ac filiabus dotem de publico statuere, cujus rei in tabulariis Venetorum extant Senatusconsulta

*Parentesi inclusa
desunt in exemplari
in s.^{to} Romano.*

honorificis in Concinum, majorésque ejus scri-
 pra verbis, quos insignes viros magnis clientelis,
 & affinitatibus, magnis item opibus, & summa
 apud Montanos homines auctoritate præditos
 appellant; hisque omnibus ob eximiam in Vene-
 tam Rempublicam fidem, atque studium bello
 Mediolanensi spoliatos restantur. Ab hac com-
 muni familiæ ruina, pars in vicinis vrbibus, quas
 sibi quisque exilii sedes delegerat, mansere; pars
 Bergomum rediit, vbi hodie quoque inter ho-
 nestos, ac locupletes cives habentur. Ex his, qui
 solo patrio ejecti, reverti Bergomum neglexe-
 runt, proavus Joannis Francisci, cujus nos vitam
 scribere instituimus, Venetias se, resque suas
 transtulit, atque ibi vxore ductâ Josephum fi-
 lium reliquit, atque hic Antonium procreavit:
 Qui ingenuè à patre educatus vir evasit in Philo-
 sophiæ, ac Medicinæ studiis non mediocriter
 eruditus. Quam quidem ipse artem haud paulò
 liberaliùs, quàm pro more medicorum, exer-
 cuit, non pretium, sed doctrinæ ac benevolen-
 tiæ officii fructum ex ea petens; fuitque ob id
 magna in civitate gratia, qua inde Patriciæ no-
 bilissimæ virginis conjugium meruit: Quamquam
 id quidem non tam gratia affecutum tradunt,
 quàm quia vxoris frater, cùm ob sordes animi
 grandem jam natu virginem, & parentibus amif-
 sis, quintum, ac vigesimum transgressam annum
 domi in ancillaribus penè ministeriis nullâ æta-
 tis, aut dignitatis ejus curâ habere porro perge-

ac abest à Ms. Rem.

ret, atque eam locare pari, ne dotem adnumeraret, prorsus negligeret, ipsam sibi, ne in illa miseria senesceret, consuluisse, & Antonio, qui fortè ægram accersitu fratris, curabat, vltro nupsisse. Hoc igitur Antonius fortunæ suæ modo contentus honesto in otio consenuit. Atque hæc gens, & is pater Joanni Francisco fuit. Maternum autem genus splendidius, illustriusque. Mater Laura Barbatica summo Venetiis loco nata, per quam nobilissimas Patriciorum familias propinquâ affinitate Joannes Franciscus contingebat; Materna Avia Clara Bolania, cujus dote Barbaticorum ditata est Domus, in quam aureorum nummum supra 70000. intulisse dicitur. Proavus Marcus Antonius Barbaticus, cujus duo fratres natu majores, Marcus, & Augustinus, alius post alium Principes Reipublicæ sunt creati. Marcus modestiâ, atque innocentiam vitæ, & gloriâ ablati à paucis familiis, quæ se vetustate originis aliis præferebant, principatus, & ad numero plures penes quas hodie manet, translati celebris. Prudentiæ laude, & rebus gestis Augustinus major, clariorque, cujus Principis auctoritas in civitate tanta fuit, ut in potentiam verteret, majorem, quàm tutum communi libertati fore videretur, ni fides illi, & amor Reipublicæ sanctior, potiorque omni regno fuisset. Augustinus enim majestatem Regis sibi, quàm potestatem apud cives suos esse maluit. Quin eos moriens monuisse dicitur, ut ne posthac quicquam vni

cuiquam uni posthac *ms. Rom.*

tantum juris esse in Republica paterentur. Quod & Veneti secuti consilium sunt, circumcisâ, ac severis legibus coërcitâ Ducum potestate. Ex Laura Antonius quatuor liberos suscepit, Joannem Franciscum, qui natus est Venetiis anno 1524. xv. Kalend. Aprilis hora circiter sexta diei; Josephum, qui penè infans decessit, Clementiam, & Lucretiam. Hæc adultâ ætate aspernata nuptias Patavii in contubernio sacrarum Virginum, quo vsâ à primis annis fuerat, decessit anno 1564. quo tempore Joannes Franciscus legatione apud Polonos fungebatur. Clementia Venetiis nupsit Baldasari Caveo patricii generis juveni, quas nuptias, absente Joanne Francisco, Philippus Mocenigus is qui postea Archiepiscopus Cypri fuit, quicum Joannes Franciscus à condiscipulatu conjunctissimè vixerat, conciliavit. E Clementia tres nati filii: Joannes Franciscus, Antonius, & Laura. Hanc virginem viginti jam annos natam, cùm Commendonus jam Cardinalis homini nobilissimo Silvio Gonzagæ despondisset, ante nuptias pestilentia intercepta. Qua quidem pestilentia ipsi quoque parentes ejus, & Joannes Franciscus frater Patavii anno 1576. continuatis funeribus alius super alio interiëre. Quem casum, stragémque Domus suæ Commendonus sicuti summo cum dolore accepit, ita eximiâ animi constantiâ pertulit. Antonius natu minimus suis omnibus superstes fuit, atque hic postea à Commendono vnicus hæres relictus, & aliquot diti-

bus sacerdotiis auctus, vltimus stirpis fuit, cùm facris addictus prolem non propagarit.

De his quæ infanti acciderunt, ac de periculis ejus in navigando.

CAPUT II.

EDITUS primùm in lucem, cùm de more ab obstetrice lavaretur, ipso in alveolo sua sponte genibus stetisse, junctâsque in cælum manus tetendisse dicitur. Item quo die initiandus Christianis sacris, solemnique ritu sacratæ infusu aquæ abluendus erat, ad templum cùm deferretur, nebuloso admodùm cælo repentè è mediis nubibus emisso solis radio infans clarissimâ est luce perfusus. Quæ seu casu acciderint, sive quod sæpè evenisse constat, futuram pueri magnitudinem portenderint, constanter quidem tum de eo memorabantur. Vixdum quadrimus summum vitæ discrimen navigans adiit. Cùm mater è Clodia Venetias parvâ cymbâ tranaret, puer, nihil advertente matre ad latus navigii obrepfit, & manu aquam contingere adnitens in mare decidit, & cymba velo, secundâque aura ferebatur: exterrita ad filii casum præcipitatura se illa in vndas fuit, ni conantem, ac propè amentem excepissent famulæ. At puer admirabili audaciâ, & celeritate nautæ servatus est, qui cla-